

Η νηστεία του Δεκαπενταυγούστου

Η περίοδος αυτή της νηστείας προηγείται της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, της μεγαλύτερης Θεομητορικής εορτής του ορθοδόξου εορτολογίου, είναι κατά πολύ νεώτερη εν σχέσει προς τις άλλες μακρές περιόδους νηστείας και αρχικά ήταν διηρημένη σε δύο τμήματα: αυτό που προηγείτο της εορτής της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος και εκείνο της Κοιμήσεως της Θεοτόκου.

Η νηστεία που προηγείτο της Μεταμορφώσεως του Κυρίου, καθώς φαίνεται, ήταν η αρχαιότερη. Είχε διάρκεια πέντε ημερών, αρχίζοντας την 1η και λήγοντας την 5η Αυγούστου. Για την 6η, ημέρα της Δεσποτικής εορτής, προβλεπόταν κρεοφαγία. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει ο Αναστάσιος, επίσκοπος Καισαρείας της Παλαιστίνης που ήκμασε κατά τον ΙΑ΄ αιώνα, ο αυτοκράτορας Λέων ο ΣΤ΄ ο Σοφός κατήργησε την κρεοφαγία και συνήνωσε τη νηστεία της Μεταμορφώσεως μ' εκείνην της Κοιμήσεως της Παναγίας.[1]

Η εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου εμφανίζεται στην Ανατολή στις αρχές του Ε΄ αιώνα, αρχικά, καθώς φαίνεται, στην Παλαιστίνη, απ' όπου στη συνέχεια διαδόθηκε και σε άλλα μέρη. Ο αυτοκράτορας Μαυρίκιος (582 - 602) με διάταγμά του επέβαλε τον υποχρεωτικό εορτασμό της εορτής κατά την 15η Αυγούστου σ'

ολόκληρη τη βυζαντινή αυτοκρατορία. Λίγο αργότερα η εορτή διαδόθηκε και στη Δύση και με την πάροδο του χρόνου απέκτησε τέτοια σημασία, ώστε να θεωρείται ως η σπουδαιότερη θεομητορική εορτή.

Οι πρώτες μαρτυρίες που έχουμε για τη νηστεία προ της εορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου φθάνουν στον Ζ΄ αιώνα, χωρίς εν τούτοις να προσδιορίζουν επακριβώς τη χρονική της διάρκεια. Τέτοιες μαρτυρίες είναι του Αναστασίου του Σιναΐτου, του αγίου Θεοδώρου του Στουδίτου, του Τόμου Ενώσεως που εκδόθηκε το έτος 920 και σχετίζεται με το ζήτημα του τέταρτου γάμου του αυτοκράτορος Λέοντος του Σοφού και του Θεοδώρου Βαλαμύνης στη γνωστή επιστολή του προς τους Αντιοχείς «*χάριν τῶν ὀφειλουσῶν τελεῖσθαι νηστειῶν ἑκάστου ἔτους*». Ο τελευταίος στις «*ἀποκρίσεις*» του προς τον πατριάρχη Αλεξανδρείας Μάρκο αναφέρει ότι η νηστεία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου ήταν επταήμερη.[2]

Όπως προαναφέραμε, από τις αρχές του Ι΄ αιώνα η επταήμερη νηστεία προ της Κοιμήσεως της Θεοτόκου ενώθηκε μ' εκείνην που προηγείτο της εορτής της Μεταμορφώσεως και απετέλεσε μίαν περίοδο νηστείας, «*εἰς τιμὴν τῆς Θεοτόκου, ἣτις μάλιστα ἐνήστευσεν ἐν τῷ καιρῷ τῆς κοιμήσεώς της κατὰ τὸν Θεσσαλονίκης Συμεῶν*», καθώς παρατηρεῖ ο ἅγιος Νικόδημος ο Ἀγιορείτης.[3]

Πώς πρέπει να νηστεύουμε κατὰ την περίοδο του Δεκαπενταύγουστου; Η νηστεία αυτή, όπως επικράτησε να την τηρούμε, ἔχει αυστηρό χαρακτήρα. Αυτό εξηγείται ἴσως ἀπὸ την ἀγάπη και την ιδιαίτερη ευλάβεια που τρέφουμε οι ορθόδοξοι για το πρόσωπο της Παναγίας προς τιμὴν της οποίας νηστεύουμε. Εφόσον, λοιπόν, μπορούμε, νηστεύουμε ἀπὸ λάδι ὅλες τις ἡμέρες.

Κατάλυση οίνου και ελαίου ἔχουμε μόνο τα Σάββατα και τις Κυριακές που παρεμβάλλονται και κατὰ την εορτή της Μεταμορφώσεως, οποιαδήποτε ἡμέρα κι αν πέσει, καταλύουμε ψάρι.

Κατάλυση ιχθύος και μόνο ἔχουμε και κατὰ την ἡμέρα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, αν συμπέσει Τετάρτη ἢ Παρασκευή.

[1] Γ. Ράλλη – Μ. Ποτλή, Σύνταγμα των θείων και ιερών Κανόνων..., Αθήνησι 1852-1859, τόμ. 4^{ος}, σσ. 588

[2] Ράλλη – Ποτλή, ο.π., τόμ. 4^{ος}, σσ. 488

[3] Αγαπίου Ιερομονάχου και Νικοδήμου μοναχού, Πηδάλιον..., Αθήναι 1970, σσ. 98

Αρχιμ. Συμεών Κούτσας, *Η νηστεία της Εκκλησίας*, εκδ. ΙΑ΄, Αποστολική Διακονία, Αθήνα, 2006

Δείτε επίσης:

1. [\[π. Θωμάς Χόπκο\] Η Κοίμηση της Θεοτόκου](#)
2. [\[Ιερομόναχος Γρηγόριος\] Η Κοίμησις της Θεοτόκου](#)
3. [\[Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός\] Εγκώμιον εις την πάνσεπτον Κοίμηση της Θεομήτορος, Γ΄](#)
4. [\[Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός\] Εγκώμιον εις την πάνσεπτον Κοίμηση της Θεομήτορος, Β΄](#)
5. [\[Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός\] Εγκώμιον εις την πάνσεπτον Κοίμηση της Θεομήτορος, Α΄](#)